

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ВИХОВАТЕЛЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ ст. передбачає суттєві зміни в підходах до підготовки сучасного фахівця – освіченої людини, творчої особистості, професійно підготовленої до інноваційної діяльності, орієнтованої на останні досягнення педагогічної науки і практики.

Подібний підхід вимагає розв'язання проблеми формування професійної культури вихователя, його здатності навчатися протягом усього життя, прагнути до самовдосконалення, бути кваліфікованим працівником відповідного рівня і профілю, компетентного, відповідального, що вільно володіє професією, здатного до ефективної діяльності на рівні світових стандартів [2].

Професійна культура вихователя завжди перебувала в центрі уваги вчених як неоднозначний особистісний і соціальний феномен. У науково-педагогічних дослідженнях накопичено значний досвід пояснення поняття «професійно-педагогічна культура» (О. Бондаревська, І. Зязюн, П. Щербань), висвітлено умови та шляхи формування професійно-педагогічної культури педагога-вихователя (А. Алексюк, І. Бех, М. Васильєва). Проте, не зважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених проблемі формування професійної культури педагога, нині вона залишається однією з найбільш дискусійних.

У довідковій літературі під культурою розуміють рівень освіченості, вихованості людини, а також рівень оволодіння якоюсь галуззю знань або діяльності. Професійна культура особистості передбачає засвоєння професійних знань, професійну компетентність, сформованість професійно значущих якостей, які необхідні для участі в професійній діяльності. Професійна культура не лише визначає пізнавальні інтереси особистості, а й обумовлює світоглядні установки, ціннісні орієнтації, загальне життєве кредо.

У різному контексті про культуру вихователя, професійно-педагогічну культуру зазначають філософи, психологи, педагоги. Але предметом цілеспрямованих наукових досліджень вона стала лише наприкінці ХХ століття.

На переконання Л. Хомич, професійна культура фахівця – це його здатність до розвитку і вдосконалення своїх творчих можливостей у розв'язанні нестандартних завдань, у здійсненні професійних обов'язків. О. Краснова визначає професійно-педагогічну культуру як інтегральну соціальну якість особистості, динамічне явище, в основу якого покладено психолого-педагогічну підготовку, особистісні якості.

Подібний погляд на особистість сучасного фахівця обумовлює наявність у нього відповідних професійних і особистісно значущих якостей, серед яких: інтерес до професійної діяльності; уміння і навички рефлексії; сформованість духовних цінностей; опора в діяльності на знання особливостей дітей; сформованість найважливіших моральних якостей (відповідальність, почуття такту, працьовитість); здатність працювати за різними технологіями і методичними системами тощо [1].

Сучасний вихователь ДНЗ повинен бути педагогом-професіоналом з високою професійною культурою, розвиненими творчими та науковими здібностями, високим рівнем інтелектуального потенціалу, уміти піднести себе, свій імідж, свої цінності, власну педагогічну систему, свою позицію, точку зору, манеру спілкування. Професійна культура є одним із головних компонентів загальної педагогічної культури фахівця, найважливішим показником його професійної майстерності.

Серед педагогічних умов удосконалення професійної культури: оволодіння передовим педагогічним досвідом, пошуковою роботою; систематичне вивчення філософської та психолого-педагогічної літератури, законодавчих актів держави про освіту, виховання та навчання; зустрічі з новаторами; участь у роботі методичних об'єднань, семінарів, конференцій, педагогічних читань; ознайомлення з педагогічною пресою; ознайомлення із національною системою виховання тощо.

Слід зазначити, що головним чинником формування й удосконалення професійної культури є самовиховання педагога. Ефективність самовиховання залежить, насамперед, від цілеспрямованості, наявності стійкої мотивації, позитивних установок, правильного вибору методів самовдосконалення, систематичності зусиль і постійного самоконтролю. Без самовиховання неможливе досягнення успіху в педагогічній діяльності і в житті загалом [3].

Аналіз різних поглядів на визначення сутності та змісту професійної культури вихователя переконує в тому, що сучасна педагогічна наука трактує це поняття не лише як результат вузькопрофесійної підготовки педагога, а як сукупний вияв його світоглядної зрілості й розвитку всіх соціально значущих особистісних якостей.

Список використаних джерел

4. Буняк Т. А. Розвиток педагогічної майстерності вчителя в системі особистісно орієнтованого навчання // Педагогічна майстерня. – 2011. – № 4. – С. 2-7.
5. Ваколя Т. І. Професійна культура вчителя початкової школи як інтеграційна якість особистості педагога-професіонала /Т. І. Ваколя // Професійна підготовка майбутнього педагога в умовах сучасної освітньої парадигми: монографія / Товканець Г. В., Атрощенко Т. О., Барна Х. В. та колектив авторів / За заг. ред. доктора педагогічних наук Товканець Г. В. – К.: Кондор-Видавництво, 2015. – С. 23 – 31.
6. Кобенко О. А. Самовиховання – шлях до педагогічної культури / Кобенко О. А. // Педагогічна культура. За ред. проф. Л. С. Нечипоренко. – Х.: Харківський державний університет. – С. 133-144.

УДК 378.147.146.

ЗОСИМЕНКО О. В.

ІЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

ПЕДАГОГІЧНІ МОЖЛИВОСТІ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

На сучасному етапі українська держава гостро відчуває потребу в висококваліфікованих і професійно компетентних фахівцях. У цьому контексті одним із основних завдань освіти є підготовка компетентного спеціаліста,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>